

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ

ГО «МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ОСВІТИ І НАУКИ»

ВГО «НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ»

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Філологічний факультет

Кафедра практики англійської мови та методики викладання

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра іноземної та української філології

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

Факультет іноземної філології

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства

Матеріали VIII Міжнародної
науково-практичної конференції

Рівне
2023

ББК 81.0

С91

УДК 81

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови та методики викладання (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Бігунова Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан філологічного факультету (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ковальчук Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету романо-германських мов (Національний університет «Острозька академія»);

Герасимчук Галина Андріївна – кандидат технічних наук, доцент, декан факультету цифрових, освітніх та соціальних технологій Луцького національного технічного університету

Губіна Алла Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземної та української філології (Луцький національний технічний університет);

Калініченко Михайло Михайлович – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет), старший судовий експерт ЛНДІСЕ;

Мартинюк Алла Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземної та української філології (Луцький національний технічний університет)

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 15 лютого 2023 року, Рівне. – 220, [2]с.

Затверджено вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 2 від 30.03.2023 р.).

До збірника увійшли матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми германського та романського мовознавства», присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов. Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

<i>Богачик М. С., Алхімова Є.С.</i>	7
Мовні засоби реалізації стратегії персуазивності в промовах британських та американських світових лідерів	
<i>Лавринюк І. М., Пархоменко О. Т.</i>	10
Питання когнітивної лінгвістики та її роль у викладанні іноземних мов	
<i>Мартинюк О. М.</i>	13
Les Particularités de la Traduction de Brevets	

СЕКЦІЯ 2. ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ АСПЕКТИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

<i>Бігунов Д. О.</i>	17
Use of Acronyms on the Social Media	
<i>Вовчук Н. І.</i>	20
Види, роль та лексико-стилістичні особливості пейзажу у детективних творах сучасних англійських авторів (Дж. Ле Карре та Дж.Чейз)	
<i>Войтенко І. Г., Марчак М. Л.</i>	26
Неологізми в сучасному суспільному англомовному дискурсі	
<i>Гаврик А. А., Калініченко М. М.</i>	29
Творчість Г. Мелвілла в контексті розвитку популярної літератури США ХІХ ст.	
<i>Кобець С. В., Мельничук О. В.</i>	32
Modern Types of Linguistics	
<i>Котович М. В.</i>	36
Лексико-граматичні особливості авторських лексичних новотворів Павла Вольвача	
<i>Нестерук С. М.</i>	38
Бернард Шоу «Нерівний шлюб»: постімперське прочитання	
<i>Николюк Р. М.</i>	42
Військова лексика у текстах волинських ЗМІ	
<i>Ричагівська Ю. Є.</i>	44
Пунктуаційний знак як стилістично-виражальний засіб у поетичному мовленні	

Самборська І. М.	49
Сучасні підходи до вивчення значення слова	
Самборська І. М., Вовчук Н. І.	54
Лексична конотація та її роль у міжкультурній комунікації	
Семенюк А. А.	59
Мовні трансформації як невід’ємна складова перекладу	
Синевич Б. М.	61
Особливості світовідчуття в літературознавчому середовищі українського зарубіжжя 20-30 років ХХ століття	
Стернічук В. Б., Ковальчук Д. Д.	64
Модальність як форма представлення авторського «я» в тексті	
Тригуб Г. В.	66
Особливості медичних текстів в англійській мові	
Шульжук Н. В.	68
До проблеми формування емотивної екологічної компетенції мовної особистості	
Хникіна О. О.	76
Основні характеристики англійської медичної термінології	

СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Агібалова Т. М., Карачова Д. В.	79
Prevention of Stereotype Threat in Foreign Language Learning	
Бізунова С. А., Johnson E. H.	82
Three Guidelines to Teaching Listening	
Денисюк Л. В., Данілова Н. Р.	84
Вплив дистанційної форми вивчення англійської мови на професійну підготовку фахівців з інформаційних технологій	
Забіяка І. М., Мартинюк К. В.	87
Моделі іншомовної комунікативної компетенції у загальноєвропейському науковому дискурсі	
Івашкевич Е. Е.	91
“Translational intentions” of future translators: justification of the feasibility of the concept	
Кваснецька Н. В.	106
Формування інклюзивної компетентності вчителів іноземних мов	

<i>Максимчук Т. В., Лавринюк І. М.</i>	109
Сучасні аспекти вивчення іноземної мови у світових ЗВО	
<i>Михальчук Н. О., Ніколайчук Г. І.</i>	111
Psychological intentions of communicative behavior of a teacher	
<i>Набочук О. Ю.</i>	126
Psychological factors of personal growth of the teacher	
<i>Пархоменко О. Т., Лавринюк І. М.</i>	139
Поняття «змішаного навчання» в освітньому процесі	
<i>Рогова О. Д.</i>	142
Музейна педагогіка як інноваційна технологія на уроках словесності	
<i>Скуратівська Н. В.</i>	147
The Importance of Skill Building and Development of Emotional Intelligence in the Study of the English Language	
<i>Смаль О. В.</i>	151
Особливості застосування інструментів сучасних технологій при викладанні та вивченні іноземної мови	
<i>Смирнова М. Л., Афанас'єва Л. В.</i>	154
Landeskundliche Materialien in der Deutschstunde	
<i>Судима Т. М.</i>	156
Using Poems to Teach English	
<i>Триндюк В. А., Шульга О. А.</i>	159
Розвиток комунікативних навичок у дітей початкової школи	
<i>Федоришин О. П., Федоришина В.</i>	162
An Overview of Anti-bullying Legislation and Alternatives in Canada	
<i>Хупавцева Н. О., Харченко Є. М.</i>	167
Psychology of facilitative interaction in the paradigm of the theory of attraction	
<i>Шамсутдинова М.-С. Б.</i>	181
Аксіопедагогічна спрямованість майбутніх фахівців іноземної мови в умовах розвитку сучасної української освіти	

СЕКЦІЯ 4. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ MOVHOЇ ПІДГОТОВКИ CТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

<i>Алиєва А. Д., Федчук Т. А.</i>	185
Комунікативна компетентність як складова підготовки студентів-філологів	
<i>Гронь Л. В., Гронь В. М.</i>	187
Psychological characteristics of the internal dialogue	

<i>Івашкевич Е. З., Яцюрик А. О.</i>	192
Psychological characteristics of the internal dialogue	
<i>Корольчук Л. В.</i>	206
The Problem of Motivation of Learning a Foreign Language in HEIs	
<i>Martens В., Білоус Т. М.</i>	208
TESOL in School and Society	
ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ	216

Наталія Вовчук
(Рівне, Україна)

**ВИДИ, РОЛЬ ТА ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
ПЕЙЗАЖУ У ДЕТЕКТИВНИХ ТВОРАХ СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКИХ
АВТОРІВ (Дж. Ле Карре та Дж.Чейз)**

Пейзаж був об'єктом поодиноких лінгвістичних розвідок (М.П.Брандес, В.А.Кухаренко, О.І.Харитоненко, В.Ф.Ходасевич та ін.), в яких з'ясовувалось його місце та роль у композиції художнього твору. Також він неодноразово привертав увагу дослідників у межах мистецтвознавчого (О.І.Бенуа, Л.Г.Богемська та ін.) та літературознавчого (М.Н.Епштейн, В.Ф.Саводник та ін.) напрямів наукового пошуку. Пейзажний опис став своєрідною точкою перетину різних наукових дисциплін, зокрема мистецтвознавства, літературознавства, лінгвокультурології, лінгвопоетики тощо.

Пейзаж (фр. *paysage* від *pays* – країна, місцевість) – образ живої і неживої (створеної людськими руками) природи у творі, що є змістовим і композиційним елементом, виконує зображувально-виражальні та емоційно-естетичні функції і підпорядкований ідейно-художньому задуму твору (Dictionary of Symbols, 2001).

Як відомо, пейзаж виконує не тільки функцію фону (позначення місця і часу дії у сюжеті твору), але й слугує засобом передачі авторської думки чи психологізму тієї чи іншої ситуації.

Опис природного середовища, місцевості, краєвиду, природно-кліматичного явища у літературних творах набуває антропоцентричних і хронотопних ознак, передає індивідуально-авторський світогляд та ідейно-художню позицію митця і в такий спосіб виявляється тісно пов'язаним з людиною – автором та персонажами твору.

В основу типології пейзажу кладуться різні параметри: 1) спосіб зображення (*статичний та динамічний*), 2) характер простору й часу (*степовий, лісовий, мариністичний, урбаністичний, індустріальний; зимовий, літній, весняний, осінній; нічний, ранковий* тощо), 3) ступінь масштабності (*локальний, екзотичний, національний, космічний* тощо), 4) емоційне

забарвлення та естетичне сприйняття (*величний, похмурий, таємничий, ідеальний* тощо), 5) семантика (*філософський, історичний, психологічний, автобіографічний* тощо), 6) походження (*фольклорний, міфологічний* тощо), 7) зв'язок із загальними напрямами, течіями, стилями (*класицистичний, бароковий, романтичний, символістський, реалістичний, футуристичний* тощо) та інші (Цапенко, 2015: 240).

Дослідниця О.М. Себіна виділяє наступні функції пейзажу:

1. Позначення місця і часу дії (функція фону).
2. Сюжетне мотивування.
3. Форма психологізму.
4. Пейзаж як форма присутності автора (непряма оцінка героя подій, що відбуваються) (Dictionary of Symbols, 2001).

Пейзаж у ХХІ столітті починає цікавити науковців у контексті детективного жанру. Детектив є одним з найбільш популярних літературних жанрів. Проте дослідники основну увагу при розгляді такого твору приділяли лише розкриттю злочину в ньому та пошуку істини.

Т.В.Бовсунівська стверджує, що детективний твір втілює людське прагнення дійти аналітичної межі пізнання, милуючись здатністю до дедуктивного мислення. Саме в цьому літературному жанрі в повній мірі відтворюється людське бажання розгадати загадку, логічно розкрити утаємничену істину.

Як зазначають дослідники (зокрема Т.В.Бовсунівська), існують різні школи детективу, які мають свої особливості. *У нашій розвідці ми звернемо увагу на детективні твори сучасних англійських авторів (зокрема, письменників Дж. Ле Карре та Дж.Чейза) та з'ясуємо види, роль у них пейзажу, простежимо окремі лінгвістичні особливості їхніх романів.*

Англійський детектив цікавий тим, що у ньому (тобто в англійському варіанті детективу) домінує загадка, інтрига, ускладненість ситуації, деталізація простору злочину, і саме приватна особа проводить розслідування. Поліція ж подається іронічно, часто пародіюється. *Американський варіант* детективу

вирізняється переважанням динамічної дії над іншими елементами оповіді, а приватний детектив завжди відзначається не лише розумом, але й часто обізнаний з якимось видом боротьби.

Спроби структурування і класифікування детективу та його різновидів свідчать про високу зацікавленість науковцями цим жанром літератури. Зрозуміло, що детективна література дає багатий матеріал для дослідження. І такий аспект, як використання різних видів пейзажу у певних цілях у такому популярному жанрі, а також лексико-стилістичний аналіз пейзажних замальовок теж викликають певний інтерес у науковців.

В значенні мовного засобу пейзаж є одним із найважливіших змістовних компонентів художнього тексту. І успішність реалізації авторського задуму часто визначає те, як стан природи сприймає герой, те, як, проходячи через свідомість героя, ці картини будуть впливати на читача.

Відомо, що для класичного детективу характерним є обов'язковий опис місця злочину. Однією з функцій пейзажу у детективному творі є створення фону сюжетних подій. Але паралельно пейзаж виконує ще й характерологічну функцію, виступаючи засобом поглибленого роз'яснення образу персонажа, його характеру, стану (Дубенко, 2005).

У творчому доробку американського письменника Дж. Ле Карре можна виділити роман «Ідеальний шпигун», де використовуються кілька видів пейзажів (за семантикою, походженням, зв'язком із загальними напрямками і стилями). Серед них такі:

1) *міфологічний пейзаж* – пейзаж, у якому в зображенні природи передається логіка міфологічного мислення, картина будується з опорою на образи і мотиви різних міфів;

2) *реалістичний* – такий, що достовірно, точно зображує реальну природу в притаманних для її об'єктів формах, розмірах, взаєморозташуванні, кольорі, особливостях поверхонь природного матеріалу; (зазначимо, що у цьому романі пейзаж має більш фоновий характер, повідомляючи читачеві, де і за яких природних умов розгортається сюжетна лінія твору);

3) *психологічний* пейзаж – пейзаж, який створюється на основі психологічної паралелі або психологічного контрасту стану людини і природи (психологічна паралель – це відповідність стану людини і природи);

4) *символістський* пейзаж: контекст дозволяє символічно інтерпретувати образи й картини твору.

За характером простору й часу можна простежити такі види пейзажів: *сільський, степовий, лісовий, гірський, мариністичний, урбаністичний та індустріальний*. У вищезазначеному романі знаходимо приклади *сільського* пейзажу, що має більш фоновий характер, тобто використовується для позначення місця і часу дії; *гірського* (зустрічається дуже рідко та йде у поєднанні з *лісовим* пейзажем), який теж має більше фоновий характер, проте містить і психологічний аспект; *урбаністичного* (подається опис міста задля створення місцевого колориту) та *мариністичного* (зокрема, опису моря; є прикладом створення психологічної паралелі).

Роман «Ідеальний шпигун» є синтезом рис детективного та психологічного творів. І це дало змогу авторові не лише розповісти читачеві про життя, роботу героїв твору, але й заглибитися у їхній внутрішній світ. Авторська інтонація Ле Карре часто забарвлена іронією, а то і сарказмом. Героя шпигунського роману усе життя супроводжують зрада і фальшиві знайомства, подвійне життя та самотність.

Основні відмінності твору автора – відмова від ідеалізації протагоніста та світу, у якому він живе; автобіографізм, коли письменник викладає факти власного життя та ділиться власним досвідом; нелінійна структура оповідання, у якій окремі фрагментарні історії лише згодом читач може скласти в одну картину подій.

Джеймс Хедлі Чейз (псевдонім англійського письменника Рене Брабазона Реймонда) – автор популярних кримінальних романів, один з найяскравіших авторів детективів. Для назв своїх творів Дж. Чейз нерідко підбирає розхожі моральні сентенції: «Немає нічого краще грошей», «Краще б я залишився бідним», «Весь світ в кишені» тощо.

Цікавим в плані дослідження та розгляду вищезазначених питань є його роман «Немає орхідей для Міс Блендіш». Простежимо, які види пейзажу (за зв'язком із загальними літературними напрямками, течіями, стилями) та які лексико-стилістичні засоби використовує письменник у цьому творі. Зокрема, у нього застосовується *класицистичний пейзаж*, який виражається в образах і картинах ідей і часто є алегоричним. Пейзаж є нерідко прикрашеним (одна з ознак класицистичного пейзажу).

Також в цьому романі зустрічається *реалістичний пейзаж*, коли точно, достовірно зображується реальна природа у притаманних для її об'єктів формах, розмірах, кольорі, особливостях поверхонь природного матеріалу тощо. Зазначимо, що саме пейзаж реалістичного типу є найбільш характерним для детективної літератури, адже саме цей вид опису часто використовується як фон для розгортання сюжетних перипетій.

Також у романі зустрічається *імпресіоністичний пейзаж*, де письменники головну увагу звертають на колір та світло як на найбільш змінні елементи матеріальної форми. Так, наприклад, в розмові 2 героїв твору (Шустряка та старого Джонні) автор через поєднане змалювання проміння сонця та брудного вікна намагається показати неврівноваженість Шустряка та протиріччя в його характері. Використання імпресіоністичного пейзажу у романі Дж.Чейза служить для зображення явищ природи. Однак це зображення часткове, так як в пейзажних описах ми бачимо лише те, що бачать персонажі роману через призму суб'єктивного сприйняття, а також в певній мірі передається настрій та складні процеси, які відбуваються в душі Шустряка – головного героя твору.

Отже, Дж.Чейз використовує пейзаж як для показу психологічного стану героїв (тобто створює так звані психологічні паралелі), так і для позначення місця і часу дій (виконує функцію фону).

Пейзаж у романах вищевказаних авторів передається за допомогою різних лексичних одиниць. Так, серед лексичних засобів, використаних у детективному творі Дж. Чейза «Немає орхідей для міс Блендіш», можна

відмітити спеціальну лексику, розмовну лексику, сленг, жаргонізми, вульгаризми. Так як жанр роману – детектив, то це зумовлює використання автором значної кількості спеціальної лексики. До неї належить група слів, яку умовно можна об'єднати за певним семантичним полем: це слова, які позначають різні явища і поняття, притаманні повсякденному побуту як представників злочинного світу, так і поліцейських. Це такі слова, як: *пограбування, бандит, гангстер, захоплення, пістолет* тощо. І саме ці лексичні одиниці, які поєднані однією темою, створюють певний стилістичний ефект, оскільки слугують меті автора і створюють спеціальну атмосферу, переносячи читача в світ детективу.

Так як дійовими особами роману є люди зі злочинного світу, в їхніх висловлюваннях часто зустрічаються слова розмовної лексики, вульгаризми, жаргонізми, сленг. Зокрема, сленг використовується персонажами-чоловіками, які належать до злочинного світу і є недостатньо освіченими.

Досить багато в творі вульгаризмів, які застосовуються для передачі сильних негативних емоцій персонажів. Знову ж таки, ці засоби вживаються в мовленні персонажів-чоловіків, які належать до кримінального світу та скоюють вбивства й інші тяжкі злочини.

Якщо розглядати образні засоби мовлення у творі, то у ньому під час опису природи Дж. Чейз часто використовує метафору, метонімію, іронію, епітет, гіперболу, перифраз і порівняння. Найчастіше використовується метафора.

Пейзаж відіграє важливу роль у художніх творах. Він є їх невід'ємним елементом. Природа тісно пов'язана із зовнішнім і внутрішнім життям людини, як відомо. Пейзаж у письменників англomовних детективів здебільшого становить собою художній простір, у якому розвивається сюжетна дія. За емоційним забарвленням та естетичним сприйняттям усі пейзажі у творах англomовних митців є часто похмурими та таємничими.

Особливості змалювання пейзажу в Дж. Ле Карре та Дж. Чеза істотно відрізняються, оскільки ці автори писали у різних видах детективів, де роль

пейзажу теж різниться. Дж. Ле Карре використовує пейзаж набагато частіше, ніж Дж.Чейз.

Ле Карре у своєму романі «Ідеальний шпигун» приділяє більше уваги описам природи, а Дж Чейз у романі «Немає орхідей для міс Блендіш» описує пейзаж більш схематично.

Зазначимо, що змалювання пейзажу у детективних творах зарубіжних авторів викликає інтерес у сучасних науковців і пропонує до розгляду ряд актуальних питань та аспектів.

ЛІТЕРАТУРА:

Дубенко О.Ю. *Порівняльна стилістика англійської та української мов.* Вінниця: Нова книга, 2005. 224 с.

Landscape. (2001). In J. E. Cirlot (ed.) *Dictionary of Symbols.* London: Rouledge, Pp.177-180.

Цапенко Л.В. *Детективна розповідь як піджанр розповіді: головні ознаки.* Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація: тези доповідей ХІУ наукової конференції з міжнародною участю, м. Харків, 27 березня 2015 р. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2015. С.240-241.

*Ірина Войтенко
Михайло Марчак
(Луцьк, Україна)*

НЕОЛОГІЗМИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

Політика є невід'ємною частиною сучасного світу. Інтерес до політики стає дедалі гострішим. Медіа, як посередник між політиками та пересічними громадянами відіграє величезну роль у популяризації політичної діяльності. ЗМІ часто називають «третім урядом» і звинувачують в упередженості та суб'єктивності. Політичний дискурс став більш «соціальним». Це призвело до масового залучення людей до дебатів. Отже, зростає інтерес до суспільного